ICCJ – Principiul prezumţiei de nevinovăţie. Dreptul de apreciere al autorităţilor publice. Limite de exercitare

Legislaţie relevantă:

Constituţia României, art. 28 alin. (11)

Legea nr. 554/2004, art. 2 alin. (1) lit. n)

Instituirea, prin intermediul dispoziţiilor art. 1 alin. (1) din Ordinul ministrului Sănătăţii nr. 1082/2010, coroborate cu cele ale art. 11 lit I) din același act normativ, în sarcina candidaţilor la concursul pentru ocuparea funcţiei de manager de spital, a condiţiei de a nu fi în curs de urmărire penală, este nelegală, aceste prevederi intrând în contradicţie cu Constituţia României, care în art. 28 alin. (11) prevede că „până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, persoana este considerată nevinovată”.

Chiar dacă Ministerul Sănătăţii are dreptul de a institui condiţii speciale pentru persoanele fizice care doresc să ocupe funcţia de manager în spitalele publice, acesta nu poate fi exercitat arbitrar, fără o justificare rezonabilă, pentru că, potrivit art. 2 alin. (1) lit. n) din Legea nr. 554/2004, exercitarea dreptului de apreciere al autorităţilor publice prin încălcarea drepturilor și libertăţilor cetăţenilor constituie exces de putere.

Decizia nr. 2170 din 4 mai 2012

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată la data de 24 noiembrie 2010 pe rolul Curţii de Apel București – Secţia a VIII-a contencios administrativ și fiscal, reclamantul MA, în

contradictoriu cu pârâtul Ministerul Sănătăţii, a solicitat instanţei ca, prin hotărârea ce o va pronunţa să dispună anularea în parte a Ordinului ministrului sănătăţii nr.1082/2010 privind aprobarea Regulamentului de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcţiei de manager persoană fizică din spitalele publice din reţeaua proprie a Ministerului Sănătăţii, în ceea ce privește:

– art.1 alin.(1) lit.e) care prevede „sau în curs de urmărire penală”;

– art.11 lit.l) care prevede: candidaţii sunt obligaţi să depună o declaraţie pe propria răspundere că nu sunt în urmărire penală sau nu au cunoștinţă de aceasta.

În motivarea cererii, reclamantul arată că ocupă funcţia de manager interimar al Institutului de Pneumologie X și intenţionează să participe la concursul pentru ocuparea funcţiei de manager.

Prin dispoziţiile contestate din Regulamentul aprobat prin Ordinului ministrului sănătăţii nr.1082/2010 este prevăzută condiţia ca persoana care participă la concursul pentru ocuparea funcţiei de manager să nu fie în curs de urmărire penală.

Reclamantul susţine că dispoziţiile respective contravin art.23 alin.(8) din Constituţie și art.52 din Codul de procedură penală, referitoare la prezumţia de nevinovăţie și ale art.41 alin.(1) din Constituţie, referitoare la alegerea liberă a profesiei și a locului de muncă.

Totodată, reclamantul susţine că Legea nr.95/2006 privind reforma în domeniul sănătăţii nu face nicio distincţie cu privire la începerea urmăririi penale.

În susţinere, reclamantul invocă dispoziţiile art.6 par.2 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului și a libertăţilor fundamentale.

Pârâtul Ministerul Sănătăţii a formulat întâmpinare, prin care a invocat excepţia inadmisibilităţii acţiunii și a solicitat respingerea acţiunii ca neîntemeiată.

Cu privire la excepţia inadmisibilităţii acţiunii și la fondul cauzei, pârâtul susţine că dispoziţiile art.23 alin.(8) din Constituţie și ale art.52 din Codul de procedură penală, invocate de reclamant nu au nicio relevanţă în soluţionarea cauzei, iar prevederile contestate de reclamant sunt în concordanţă cu dispoziţiile Legii nr.95/2006 și ale H.G. nr.144/2010 privind organizarea și funcţionarea Ministerului Sănătăţii.

Prin sentinţa civile nr.4239 din 17 iunie 2011, Curtea de Apel București – Secţia a VIII-a contencios administrativ și fiscal a hotărât următoarele:

– a respins excepţia inadmisibilităţii acţiunii, ca neîntemeiată, reţinând că pârâtul a argumentat excepţia pe baza unor aspecte ce ţin de fondul cauzei, care urmează a fi analizate de instanţă cu ocazia examinării pe fond a pricinii;

– a admis cererea formulată de reclamantul MA și a anulat în parte Ordinul ministrului sănătăţii nr.1082/2010 în privinţa art.1 alin.(1) lit.e) referitor la „în curs de urmărire penală” și art.11 lit.l) din Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcţiei de manager persoană fizică din spitalele publice din reţeaua proprie a Ministerului Sănătăţii.

Pe fondul cauzei, curtea de apel a reţinut, în esenţă, că este nelegală instituirea prin dispoziţiile contestate a condiţiei de admitere la concursul pentru ocuparea funcţiei de manager de spital ca persoana candidată să nu fie în curs de urmărire penală, întrucât o asemenea condiţie nu este prevăzută de Legea nr.95/2006 și contravine prezumţiei de nevinovăţie, cu încălcarea art.23 alin.(11) și art.41 alin.(1) din Constituţie.

Împotriva sentinţei civile nr.4239 din 17 iunie 2011 a Curţii de Apel București – Secţia a VIII-a contencios administrativ și fiscal, a declarat recurs pârâtul Ministerul Sănătăţii, invocând art.304 pct.(7), (8) și (9) Cod procedură civilă fără a structura criticile în motivele de modificare invocate.

În memoriul de recurs, recurentul-pârât reia apărările cuprinse în întâmpinarea depusă la fondul cauzei prin care a solicitat respingerea acţiunii, deoarece actul administrativ contestat nu încalcă nicio prevedere legală în vigoare respectându-se dispoziţiile Legii nr. 95/2006 și ale H.G. nr. 144/2010, și nu conţine dispoziţii discriminatorii ci doar condiţiile ce trebuie îndeplinite cumulativ de către candidaţi în vederea ocupării prin concurs a funcţiei de manager al unei unităţi sanitare din reţeaua proprie a Ministerului Sănătăţii.

Arată recurentul că prevederile art.23 alin .8 din Constituţie și art.5^2 Cod procedură penală nu au relevanţă în soluţionarea cauzei.

Recursul este nefondat pentru următoarele considerentele.

Actul administrativ supus controlului de legalitate pe calea contenciosului administrativ este Ordinul nr.1082/2010 privind „Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului de ocupare a funcţiei de manager persoană fizică din spitalele publice din reţeaua proprie a Ministerului Sănătăţii”.

Intimatul-reclamant MA a solicitat anularea în parte a actului administrativ respectiv ***Art. 1 alin. (1) care prevede că „ Ocuparea funcţiei de manager din spitalele publice aflate în reţeaua proprie a Ministerului Sănătăţii se face prin concurs, la care au acces persoane fizice care întrunesc cumulativ condiţiile:***

e) nu sunt condamnaţi penal sau în curs de urmărire penală”; precum și art. 11 lit. I) potrivit căruia*“Dosarul de înscriere trebuie să conţină următoarele documente:*

I) declaraţia pe propria răspundere că nu este urmărit penal și nu are cunoștinţă că a fost începută urmărirea penală asupra sa;”

Așa cum a reţinut și prima instanţă instituirea condiţiei obligatorii de participare la concursul pentru ocuparea funcţiei de manager de spital, pentru candidaţi să nu fie în curs de urmărire penală este nelegală pentru că intră în contradicţie cu Constituţia care în art.28 alin.11 prevede că „până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, persoana este considerată nevinovată”, iar în art.41 alin.1 că „alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupaţiei precum și a locului de muncă este liberă”.

Principiul prezumţiei de nevinovăţie este consacrat și în Codul de procedură penală care în art.5^2 prevede că „orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăţiei sale printr-o hotărâre penală definitivă”.

Este adevărat că în cuprinsul acţiunii, s-a făcut trimitere la prevederile art.23 privind Libertatea Individuală din Constituţie, însă judecătorul fondului a indicat corect textul constituţional care consacră principiul prezumţiei de nevinovăţie.

Chiar dacă recurentul-pârât are dreptul să instituie condiţii speciale pentru persoanele fizice care doresc să ocupe funcţia de manager în spitalele publice din reţeaua Ministerului Sănătăţii, dreptul său de apreciere nu poate fi exercitat arbitrar, fără o justificare rezonabilă, pentru că, potrivit art.2 alin .(1) lit.n) din Legea nr.554/2004, exercitarea dreptului de apreciere al autorităţilor publice prin încălcarea drepturilor și libertăţilor cetăţenilor constituie exces de putere.

Mai mult condiţionarea participării la concurs pentru ocuparea funcţiei de manager prin impunerea condiţiei privind depunerea de către candidat a unei declaraţii că nu este în

curs de urmărire penală, condiţie care nu a fost prevăzută prin Legea nr.95/2006 este excesivă și nu a fost justificată obiectiv de un scop legitim.

În consecinţă, faţă de cele arătate constatând că sentinţa primei instanţe este legală, în temeiul art.312 alin .(1)-(3) Cod procedură civilă, recursul formulat în cauză a fost respins ca nefondat.